

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Кафедра статистики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан
економічного факультету
доц. Михайлишин Р.В.

“ _____ ” _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 2.13 Аналіз даних в R

_____ (шифр і назва навчальної дисципліни)
спеціальність 051 Економіка
_____ (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація “Економіка та правове регулювання в бізнесі” 051(Ю)
_____ (назва спеціалізації)
факультет економічний
_____ (назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма дисципліни «Аналіз даних в R» для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за спеціальністю 051 Економіка.

Розробники: Марець О.Р., к.е.н., доцент кафедри статистики
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри статистики

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри статистики, професор

_____ (Матковський С.О.)
(підпис)

«28» серпня 2020 року

© Марець О.Р., 2020 рік
© Львівський національний
університет, 2020

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки (шифр і назва)	вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність: 051 Економіка	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		2020-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		IV-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2,625		Лекції	
	год.	год.	
	Практичні, семінарські		
	год.	год.	
	Лабораторні		
	48 год.	год.	
Самостійна робота			
42 год.	год.		
Індивідуальні завдання:			
год.			
Вид контролю:			
залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 114,3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів знань про методологію теорії статистики, а також умінь і навиків їх застосування для розв'язання дослідницьких та управлінських проблем з використанням програмного забезпечення з відкритим кодом R.

Завдання:

- розвинути знання про методи описової статистики, які доречно застосовувати для різних типів та шкал даних;
- навчитись застосовувати індуктивну статистику для дослідження вибірових сукупностей;
- оволодіти практичними навичками вирішення практичних статистичних задач в середовищі програмування R.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні визначення та формули описової та індуктивної статистики;
- принципи роботи в R та Rstudio та функції для вирішення практичних задач;

вміти:

- робити висновки щодо властивостей спостережуваних якісних та кількісних даних;
- визначати інтервальні оцінки невідомих параметрів генеральної сукупності та перевіряти статистичні гіпотези;
- застосувати методи багатофакторної та логістичної регресії та інтерпретувати їх результати.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основи роботи в R та RStudio

ТЕМА 1. Основи роботи в R та RStudio

Вікна R та Rstudio. Файл з кодом. Середовище. Консоль

Організація роботи в R та RStudio. Вікна RStudio. Створення файлу з кодом в RStudio. Основні комбінації клавіш в RStudio. Завантаження та інсталяція основних бібліотек для роботи в R.

ТЕМА 2. Вступ в R

Змінні. Створення та присвоєння назв змінним. Типи даних: кількісні, якісні, логічні. Вектори. Створення, присвоєння назв, вибір даних (індексування), дії з векторами. Фактори. Впорядковані та невпорядковані фактори. Дії з факторами.

Таблиці з даними (data frames). Створення, присвоєння назв, вибір даних (індексування), дії з датафреймами.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Описова статистика в R

ТЕМА 3. Описова статистика

Типи даних. Показники центру розподілу та варіації. Гістограми та боксплоти. Асиметрія. Нормальний розподіл. Z-значення. Функції для описової статистики в R.

ТЕМА 4. Кількісні двовимірні дані

Діаграма розсіяння. Коефіцієнт кореляції. Істотність коефіцієнта кореляції. Рівняння регресії. Регресійна таблиця. Показники якості регресійного рівняння.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Статистичний висновок в R

ТЕМА 5. Якісні двовимірні дані.

Візуалізація якісних двовимірних даних. Таблиці спряженості. Умовна ймовірність. Перевірка незалежності.

ТЕМА 6. Лінійні функції динаміки

Поняття функції. Метод найменших квадратів. Залишок. Коефіцієнт детермінації. R-квадрат. Поняття регресії. Застосування регресійного аналізу для вивчення трендів.

ТЕМА 7. Експоненційні та логістичні функції

Експоненційна функція. Початкове значення (initial value) та коефіцієнт зростання (growth factor). Логістична функція. Вибір найкращої моделі.

ТЕМА 8. Центральна гранична теорема

Розподіл вибіркової сукупності. Центральна гранична теорема. Довірчі інтервали.

ТЕМА 9. Гіпотези

Умови застосування методу перевірки гіпотез для 1-ї вибірки. Типи помилок при перевірці гіпотез. Рівень альфа та критичне значення критерію.

Умови застосування методу перевірки гіпотез для 2-х вибірок. Перевірка на незалежність. Перевірка на відповідність розподілу.

ТЕМА 10. Хі-квадрат

Умови застосування методу перевірки гіпотез для якісних даних. Перевірка на незалежність для якісних даних. Перевірка на відповідність розподілу для якісних даних.

ТЕМА 11. Дисперсійний аналіз

Основні поняття дисперсійного аналізу та умови його застосування. F-тест. Односторонній дисперсійний аналіз. Двосторонній дисперсійний аналіз.

ТЕМА 12. Діагностика рівняння регресії

Основні поняття багатофакторної регресії. Вибір чинників. Діагностика рівняння регресії. Основні поняття логістичної регресії. Класифікаційна матриця. Крива ROC.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Основи роботи в R та RStudio												
Тема 1. Основи роботи в R та RStudio	7,5			4		3,5						
Тема 2. Вступ в R	7,5			4		3,5						
Разом за змістовим модулем 1	15,0			8		7,0						
Змістовий модуль 2. Описова статистика в R												
Тема 3. Описова статистика	7,5			4		3,5						
Тема 4. Кількісні двовимірні дані	7,5			4		3,5						
Тема 5. Якісні двовимірні дані	7,5			4		3,5						
Тема 6. Лінійні функції динаміки	7,5			4		3,5						
Тема 7. Експоненційні та логістичні функції	7,5			4		3,5						
Тема 8. Центральна гранична теорема	7,5			4		3,5						
Тема 9. Гіпотези	7,5			4		3,5						
Разом за змістовим модулем 2	52,5			28		24,5						
Змістовий модуль 3. Статистичний висновок в R												
Тема 10. Хі-квадрат	7,5			4		3,5						
Тема 11. Дисперсійний аналіз	7,5			4		3,5						
Тема 12. Діагностика рівняння регресії	7,5			4		3,5						
Разом за змістовим модулем 3	22,5			12		10,5						
Усього годин												
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин	90			48		42						

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи роботи в RStudio	4
2	Структурні частини мови програмування R	4
3	Описова статистика в R	4
4	Кількісні двовимірні дані в R	4
5	Якісні двовимірні дані в R	4
6	Лінійні функції динаміки в R	4
7	Експоненційні та логістичні функції в R	4
8	Центральна гранична теорема в R	4
9	Гіпотези в R	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
10	Хі-квадрат в R	4
11	Дисперсійний аналіз в R	4
12	Діагностика рівняння регресії в R	4
	Разом	48

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні правила синтаксису в R.	3,5
2	Вправи swirl	3,5
3	Описова статистика в R	3,5
4	Кількісні двовимірні дані в R	3,5
5	Якісні двовимірні дані в R	3,5
6	Лінійні функції динаміки в R	3,5
7	Експоненційні та логістичні функції в R	3,5
8	Центральна гранична теорема в R	3,5
9	Гіпотези в R	3,5
10	Хі-квадрат в R	3,5
11	Дисперсійний аналіз в R	3,5
12	Діагностика рівняння регресії в R	3,5
	Разом	42

9. Індивідуальні завдання

10. Методи навчання

Основними методами навчання, що використовуються в процесі викладання навчальної дисципліни “Аналіз даних в R” є:

- метод практичного засвоєння курсу з допомогою складання тестових завдань, вирішення задач, для набування умінь і практичних навичок (лабораторні заняття);
- метод модульного контролю з допомогою періодичного складання модулів за тематикою лекційних та практичних занять;
- метод самостійного засвоєння студентами навчального матеріалу у вигляді розв'язання тестів, вирішення задач, на підставі самостійно опрацьованої базової літератури та додаткових джерел інформації для конкретизації й поглиблення базових знань, необхідних умінь та практичних навичок (самостійна робота).

11. Методи контролю

Для перевірки якості підготовки, знань, умінь студента з дисципліни використовуються такі засоби оцінювання:

- для поточного контролю - усне опитування, тестування, розв'язок прикладних задач;
- для проміжного контролю – проведення модульних завдань, що включають тестування та задачі;

- для підсумкового контролю – проведення планового заліку (тестові завдання, задачі).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2							Змістовий модуль 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	
8,33	8,33	8,33	8,33	8,33	8,33	8,33	8,33	8,33	8,33	8,33	8,33	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
A	90 – 100	зараховано
B	81-89	
C	71-80	
D	61-70	
E	51-60	
FX	21-50	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни “Аналіз даних в R” включає:

- конспект лекцій, розміщений в системі електронного навчання Moodle;
- вказівки щодо виконання лабораторних та самостійних робіт, які розміщені в системі електронного навчання Moodle та на YouTube;
- завдань тестового типу, які супроводжують вказівки щодо **виконання** лабораторних та самостійних робіт (системі електронного навчання Moodle).
- методичних рекомендацій та завдань для виконання аудиторної та самостійної роботи на паперовому та електронному носіях.

14. Рекомендована література

Базова

1. OpenIntro Statistics - Fourth Edition. David M. Diez, Harvard School of Public Health. Christopher D. Barr, Harvard School of Public Health. Link: <https://www.openintro.org/>

2. Бахрушин В.Є. Методи аналізу даних: навч. посіб. для студентів / В. Є. Бахрушин - Запоріжжя: КПУ, 2011. – 268 с.

3. Масовий онлайн навчальний курс «Аналіз даних та статистичне виведення на мові R». – Режим доступу: <https://edx.prometheus.org.ua/courses/>

4. Масовий онлайн навчальний курс «Машинне навчання». – Режим доступу: <https://edx.prometheus.org.ua/courses/>

5. R for Data Science by Hadley Wickham, Garrett Grolemund [en]. URL: <https://r4ds.had.co.nz/>

Допоміжна

1. Марець О.Р. Підбір та діагностика багатофакторних регресійних моделей у пакеті аналізу даних R / О.Р.Марець, О.П.Дуда. – Режим доступу:

http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_24/2/37.pdf

2. Моделювання показників зовнішньої торгівлі товарів України та Німеччини / О. Р. Марець, К. А. Михалець // Глобальні та національні проблеми економіки. Електронне фахове видання. Миколайвський національний університет імені В.О.Сухомлинського. – 2017. – Випуск 19. - Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/19-2017/111.pdf>

3. R in Action, Second Edition. Data analysis and graphics with R. URL:

https://www.manning.com/books/r-in-action-second-edition?a_bid=5c2b1e1d&a_aid=RiA2ed

15. Інформаційні ресурси

1. Sean Kross, Nick Carchedi, Bill Bauer and Gina Grdina (2020). swirl: Learn R, in R. R package version 2.4.5. <https://CRAN.R-project.org/package=swirl>

2. R packages by Hadley Wickham and Jenny Bryan. URL: <https://r-pkgs.org/>

3. Advanced R by Hadley Wickham. URL: <https://adv-r.hadley.nz/>

4. Statistical tools for high-throughput data analysis. URL: <http://www.sthda.com/>